

Styrkelse af den rytmiske musik – anbefalinger

Rapport til Statens Kunstråds Musikudvalg

Fra arbejdsgruppen vedrørende styrkelse af den rytmiske musik

Oktober 2010

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	2
1. Forord.....	3
2. Resumé og anbefalinger.....	4
3. Indledning.....	7
4. Den rytmiske musiks væsen og udfoldelse	9
5. Omverdensanalyse – forandringstendenser og deres betydning for den rytmiske musik	15
6. Kunststøttens tre formål	21
7. Kunststøttens tre områder.....	23
8. Arbejdsgruppens anbefalinger.....	26
Appendiks 1. Kommissorium for arbejdsgruppen vedrørende styrkelse af den rytmiske musik	38
Appendiks 2. Litteratur.....	40
Appendiks 3. Arbejdsgruppens sammensætning.....	41

1. Forord

Med denne rapport fremlægger *Arbejdsgruppen vedrørende styrkelse af den rytmiske musik* sine vurderinger af og anbefalinger til, hvordan den rytmiske musik i Danmark og dansk rytmisk musik i udlandet – set fra et statsligt perspektiv – bedst kan styrkes de kommende år. Arbejdsgruppen er nedsat i februar 2010 af Statens Kunstråds Musikudvalg, og gruppen har afholdt i alt ti møder. Statens Kunstråds Musikudvalgs kommissorium for arbejdsgruppen findes i appendiks 1.

Rapportens resultater baserer sig dels på de erfaringer, arbejdsgruppens medlemmer hver især har bidraget med ved arbejdsgruppens møder, dels på en gennemgang og vurdering af det omfattende skriftlige materiale, som gennem de seneste godt ti år er udarbejdet om området, bl.a. videnskabelige rapporter, lovforberedende arbejde, lovforslag, ministersvar, kronikker og debatindlæg. Blandt de seneste bidrag er *De 14 anbefalinger fremsat af Tænk tanken vedrørende den rytmiske musiks status* indgået i arbejdsgruppens overvejelser. En fortegnelse over det skriftlige materiale, som væsentligst er indgået i arbejdet, findes i appendiks 2.

Tre sideløbende udviklings- og analyseprojekter har været med til at afgrænse kommissoriet for arbejdsgruppens arbejde: (1) Kulturministeriet gennemfører i 2009-2010 et projekt, der har til formål at danne grundlag for eventuelle ændringer i den statslige musikpolitik. Projektet ser bl.a. på, hvordan musikbranchen udvikler sig teknologisk og som erhverv, og hvor branchen er på vej hen. (2) NIRAS Analyse og Strategi har for Statens Kunstråds Musikudvalg udarbejdet *Analyse af danske musikfestivaler*. Rapporten belyser bl.a. musikfestivalernes betydning og potentiale for udviklingen af dansk musikliv, herunder den rytmiske musik. (3) Rambøll gennemfører i 2010 for Statens Kunstråds Musikudvalg en omfattende analyse af pengestrømme og ressourcer i dansk musikliv og dansk musik i udlandet. Analyserapporten forventes offentliggjort efteråret 2010.

2. Resumé og anbefalinger

Arbejdsgruppen vedrørende styrkelse af den rytmiske musik fremlægger i denne rapport ti konkrete anbefalinger til, hvordan den rytmiske musik i Danmark og dansk rytmisk musik i udlandet bedst kan styrkes.

Arbejdsgruppen giver i rapporten en karakteristik af den rytmiske musiks særpræg og mangfoldighed, dens forskelle og ligheder i forhold til klassisk musik, de specielle arbejdsforhold der gør sig gældende for udøvende rytmiske musikere og de særlige behov for genrespecifikke uddannelses- og karriereforløb.

Danmark er en del af en globaliseret verden, og det kommer tydeligt til udtryk i den rytmiske musik, der karakteriseres som en mangfoldighed af genrer og aktører. Det er en af rapportens væsentlige konklusioner, at hvis dansk rytmisk musik skal sikres øget kvalitet og gennemslagskraft i Danmark og udlandet, er der på den ene side et fundamentalt behov for at fremme en øget specialisering og genrespecifik udvikling, samtidig med at der på den anden side er brug for en øget samordning og koordination, der kan sikre større effekt og gennemslagskraft for de ressourcer, der til enhver tid er til rådighed.

Rapporten beskriver det som en nødvendighed at skabe sammenhæng mellem begreber som kunstnerisk kvalitet, mangfoldighed, udvikling og fundering i Danmark, internationalisering, globalisering og eksport. Der ses også på musikkens betydning som kulturelt fænomen i samfundet og som erhverv for skabende og udøvende kunstnere, producenter, formidlere, koncertarrangører. Dertil kommer behovet for at musiklivet forholder sig åbent og inddragende i forhold til nye typer af aktører, der opstår som svar på de udfordringer og muligheder, der følger med globaliseringen og den teknologiske udvikling. Det er arbejdsgruppens vurdering, at den rytmiske musik i Danmark og dansk rytmisk musik i udlandet har et stort potentiale for at tilpasse sig en globaliseret verden med foranderlige kulturelle, økonomiske og teknologiske muligheder og udfordringer. Både som alment dannende kulturfænomen, som kunstart og som erhverv er der markante udviklingsmuligheder, men det fordrer, at de rette rammer og ressourcer er til stede, og at aktørerne selv er i stand til at tænke nyt og udvikle de nødvendige kompetencer og samarbejdsrelationer.

Arbejdsgruppen bekræfter, at kunststøtten er afgørende for etableringen af velfungerende rammer for den rytmiske musiks udvikling og udfoldelse. Arbejdsgruppen bekræfter ligeledes, at kunststøtten – hvor det er hensigtsmæssigt set fra et kunstnerisk og kulturelt perspektiv – indgår i samspil med erhvervsstøtten til kulturerhvervene. Rapporten hævder, at det til stadighed er vigtigt at redefinere kunststøttens

formål og genstand, og at debatten bør tage udgangspunkt i en erkendelse af, at effekten af kunststøtten er et resultat af komplekse samspil mellem mange forskellige aktører, kulturer og økonomier inden for den rytmiske musik og i den rytmiske musiks omverden.

På baggrund af beskrivelserne og vurderingerne af det rytmiske musikliv, dets omverden og kunststøttens mål og genstand, har arbejdsgruppen formuleret ti konkrete anbefalinger til, hvordan den rytmiske musik i Danmark og dansk rytmisk musik i udlandet bedst kan styrkes.

Anbefaling 1 og 2 er en opfordring til musiklivets aktører – men i særdeleshed de etablerede institutioner – om at styrke det rytmiske musikliv gennem fremme af en mere relevant og repræsentativ kulturel mangfoldighed samt en mere ligelig kønsfordeling:

1. Musiklivets aktører bør bidrage til fremme af den kulturelle mangfoldighed i det rytmiske musikliv, så den afspejler globaliseringen og den kulturelle mangfoldighed i samfundet.
2. Musiklivets aktører bør bidrage til fremme af en mere ligelig kønsfordeling inden for det rytmiske musikliv.

Anbefaling 3 og 4 påpeger behovet for, at de statslige bevillinger til den rytmiske musik øges:

3. Bevillingerne til de rytmiske spillesteder bør øges.
4. Bevillingerne til koncerter for skoleelever bør øges.

Anbefaling 5 er et konkret forslag til, hvordan Statens Kunstråds Musikudvalg kan styrke det genrespecifikke arbejde gennem styrket samordning af de opgaver, der varetages af genreorganisationer:

5. Statens Kunstråds Musikudvalg bør fremme etableringen af én organisation for alle genrer.

Anbefaling 6-8 definerer tre konkrete støtteområder, som Statens Kunstråds Musikudvalg bør opprioritere:

6. Statens Kunstråds Musikudvalgs støtte til de rytmiske udøvere bør styrkes.
7. Statens Kunstråds Musikudvalg bør etablere en publikationspulje for rytmisk musik.

8. Statens Kunstråds Musikudvalgs støtte til musikfestivaler, musikforeninger og arrangører af koncertrækker bør være mere udviklingsorienteret.

Anbefaling 9-10 opfordrer Statens Kunstråds Musikudvalg til at spille en mere aktiv rolle i debatten om kunstens muligheder i samfundet og i at samordne de mange aktiviteter inden for musiklivet:

9. Statens Kunstråds Musikudvalg bør medvirke til at fremme debatten om kunstens muligheder.
10. Statens Kunstråds Musikudvalg bør arbejde for bedre samordning i musiklivet.

3. Indledning

Den rytmiske musik har gennem de seneste årtier været et område i vækst, både når det gælder den rytmiske musik i Danmark og dansk rytmisk musik i udlandet. Væksten er markant på tre parametre: Kunstnerisk, kulturelt og økonomisk. På det kunstneriske niveau ser vi en øget tilgang og udvikling af kreativt talent. Skabende kunstnere, udøvende kunstnere og de mange formidleraktører specialiseres og professionaliseres, så det rytmiske musikliv i Danmark på mange områder er på niveau med den internationale elite.

I et bredere, kulturelt perspektiv har rytmisk musik vundet solidt indpas som et dan-nelselement og en identitetskabende faktor for individer og grupper i alle aldre og kombinationer. Den rytmiske musik er de seneste årtier blevet den musikform, der mest omfattende – både målt i volumen og i kulturel betydning – indgår i og er en del af befolkningens liv. Musikken udfoldes i institutioner og skoler, i ungdomskulturer, ved festivaler og koncerter, i film og scenekunst, i reklamer og computerspil og mange andre sammenhænge. Musikken er et kulturelt samlingspunkt, der bidrager til at skabe identitet og social sammenhængskraft, både nationalt og internationalt.

I et økonomisk perspektiv spiller den rytmiske musik en væsentlig og stigende rolle som en vigtig del af dansk oplevelsesøkonomi; indtjeningen og antallet af beskæftigede er markant opadgående. Beskæftigelsen fordeler sig på en lang række specialiserede arbejdsfunktioner samt på afregning af ophavsret af forskellig art.

Når nu den rytmiske musik de seneste årtier har været et område i vækst, vil nogen måske undre sig over, at Statens Kunstråds Musikudvalg bruger tid og kræfter på at få afklaret, hvordan den rytmiske musik yderligere kan styrkes. Her er det imidlertid arbejdsgruppens klare opfattelse, at der er mange gode grunde til at se nærmere på styrkelsen af den rytmiske musik, også i et statsligt perspektiv. For vel er området stort og vildtvoksende og bærer af store kunstneriske, kulturelle og økonomiske resourcer, og langt hen også levedygtigt uden offentlige tilskud, men i takt med områdets stigende betydning som bidragsyder til velfærdssamfundets kunstneriske, kulturelle, sociale og økonomiske bærekraft, er det af største betydning, at den rytmiske musik har tilsvarende gode udfoldelsesmuligheder.

De aktuelle strukturelle og økonomiske udfordringer på rytmiske spillesteder er ét eksempel på, at der er brug for nytænkning; et andet eksempel er musikernes vanskelige økonomiske og sociale vilkår, som bør kortlægges og undersøges nærmere; et tredje eksempel er den stigende tilstedeværelse af danske og internationale kommercielle koncertaktører, der agerer på baggrund af kortsigtede økonomiske mål og i

utilstrækkelig grad medvirker til at udvikle kvalitet, vækstlag og mangfoldighed i dansk musikliv.

Med disse store muligheder, men også store udfordringer, for den rytmiske musik er der et relevant og markant behov for at se nærmere på, hvordan det rytmiske musikliv kan styrkes, og hvordan det er muligt at optimere de rammer og vilkår, der ligger til grund for området virke.

Arbejdsgruppen ser i denne rapport på den rytmiske musik i et statsligt perspektiv, med fokus på hvordan staten – og i særdeleshed Statens Kunstråds Musikudvalg – bedst kan bidrage til en fortsat styrkelse af den rytmiske musik.

I kapitlerne 4-5 beskrives arbejdsgruppens opfattelse af den rytmiske musiks væsen og udfoldelse, den rytmiske musiks omverden og den rytmiske musiks afhængighed af globale og nationale forandringstendenser.

I kapitel 6-7 beskrives arbejdsgruppens syn på kunststøttens formål og kunststøttens genstandsområder.

I kapitel 8 fremlægges arbejdsgruppens ti konkrete anbefalinger til styrkelse af den rytmiske musik.

4. Den rytmiske musiks væsen og udfoldelse

Rytmisk musik er en fællesbetegnelse for en mangfoldighed af genrer, stilarter og kulturer inden for musiklivet. Den rytmiske musiks væsen og udfoldelse knytter sig især til genrer og undergenrer, stilarter og understilarter, kulturer og subkulturer, og til fusioner mellem alle disse delområder. *Rytmisk musik* er ikke et internationalt udbredt begreb, men en dansk betegnelse, der mest af alt har vist sig at være en konstruktiv kulturpolitisk konstruktion. Den rytmiske musiks enheder og forskelle skitseres i det følgende.

Rytmisk musik som et samlende kulturpolitisk begreb

I et kulturpolitisk perspektiv er *rytmisk musik* blevet et samlebegreb for en lang række genrer og stilarter, der kun i begrænset omfang er begunstiget af offentlige kunststøtteordninger. Genreområder som jazz, rock, folkemusik og verdensmusik var hver især for små til i sig selv at opnå tilstrækkelig gennemslagskraft, men som rytmisk musik fremstod genererne samlet som en væsentlig faktor i dansk kunst- og kulturliv. Der blev skabt forståelse for, at det var en vigtig samfundsmæssig opgave at understøtte kunstnerisk kvalitet og fornyelse inden for den rytmiske musik. Konkret er der gennem de seneste årtier – via den offentlige kulturpolitik – i begrænset omfang etableret tilskud og anden støtte til bl.a. rytmiske komponister, rytmiske udøvere, rytmiske spillesteder og rytmiske musikuddannelser.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at den rytmiske musik fremover styrkes bedst ved dels at fremme samarbejdet inden for de enkelte genrer, dels ved at fremme samarbejde og koordination på tværs af genrer og stilarter.

En mangfoldighed af genrer og stilarter

I sin kunstneriske substans og udfoldelse er den rytmiske musik mangfoldig og specialiseret i genrer og stilarter. Grænserne er ofte flydende, men dog ikke mere flydende end at genre- og stilartsbegreberne i høj grad giver mening og i mange sammenhænge udgør selve fundamentet for musikformernes livskraft og kulturelle kvaliteter. Nogle musikere og publikummer definerer sig undertiden snævert i forhold til én eller ganske få musikalske genrer, mens andre er mere åbne over for at spille og orientere sig inden for mange forskellige genrer. Genrernes og stilarternes

forskellighed kommer blandt andet til udtryk i ganske bestemte æstetiske idealer og specifikke kulturelle og sociale tilhørsforhold. Genre- og stilartsbegreber samler ofte komponister, udøvere, formidlere, og ikke mindst publikum og mediefolk inden for et mere eller mindre skarpt afgrænset kunstfagligt og kulturelt identitetsfællesskab, et kreativt miljø, der kan være lokalt, nationalt eller internationalt i sit væsen og sin udfoldelse.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at indsatsen for at styrke den rytmiske musik bør tage udgangspunkt i en erkendelse af den rytmiske musiks mangfoldighed, og genernes og stilarternes behov for at udvikle specifikke udtryk af høj kunstnerisk kvalitet.

Rytmisk og klassisk som begreber i kunststøtten

Inden for kunststøtten omfatter *rytmisk musik* omtrent alle de musikformer, der ikke falder ind under betegnelsen *klassisk musik*. Navnlig adskiller den rytmiske musik sig fra de store klassiske orkesterinstitutioner – symfoniorkestrene, Det Kgl. Kapel og andre klassiske ensembler. Med hensyn til væsen og udfoldelse er dele af den klassiske musik imidlertid nært beslægtet med den rytmiske musik. Inden for den ny kompositionsmusik er grænserne til rytmisk musik til tider usynlige. Her spiller musikken ofte på de samme scener, i de samme gruppeformater, med de samme instrumenter og i et tonesprog, der har elementer tilfælles med den rytmiske musik.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at der i forhold til offentlige tilskud og støtte, er god grund til at se på, om der kan ske en højere grad af samordning på tværs af de rytmiske genrer og den ny kompositionsmusik.

Løse koblinger som supplement til faste institutioner

Dansk kunststøtte understøtter altovervejende kunstnerisk virksomhed, der er forankret i faste institutioner. Den rytmiske musik opererer i høj grad gennem løse koblinger frem for gennem faste institutioner. Arbejdsgruppen ser ikke dette som et problem for den rytmiske musik, men for kunststøtten indebærer det nogle udfordringer i forhold til ønsket om at kanalisere støtten derhen, hvor den har størst effekt i forhold til kunststøttens formål.

Et eksempel på faste institutioner er de offentligt støttede klassiske ensembler og symfoniorkestre, der år efter år sikrer kunstnerisk produktion på højt nationalt og internationalt niveau. Kunststøttesystemerne kender institutionerne og har en høj

grad af tillid til, at de er i stand til effektivt at omsætte kunststøtte til kunst af høj kunstnerisk kvalitet.

Inden for den rytmiske musik findes der også enkelte faste institutioner, der på en lignende måde, år efter år er i stand til at levere kunstnerisk produktion på et højt nationalt og internationalt niveau. Kunststøttesystemerne kender institutionerne og har en høj grad af tillid til, at de er i stand til effektivt at omsætte kunststøtte til kunst af høj kunstnerisk kvalitet.

Størstedelen af den rytmiske musik opererer imidlertid gennem løst koblede systemer, i netværk mellem den rytmiske musiks skabere, udøvere og formidlere. Samspillet mellem disse fritstående enheder er helt afgørende for vitaliteten og dynamikken i den kunstneriske produktion. I denne kontekst er det en udfordring for kunststøttesystemerne at identificere og understøtte de aktører og de projekter, der bedst bidrager til at fremme kunststøttens formål.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at de individuelle kunstnere og små grupper, forskellige projektarbejdsformer samt de meget individuelle tilgange til kunstproduktionen også fremover i langt de fleste tilfælde vil være kendetegnende for produktionen af kunstnerisk kvalitet og nyskabelse i den rytmiske musik. Der er derfor behov for at kunststøtten videreudvikler dynamiske støttemetoder, der er i stand til at understøtte kunstnerisk virksomhed, der finder sted i løse koblinger blandt den rytmiske musiks skabere, udøvere og formidlere. Der er i særdeleshed brug for støtteordninger, der kan reagere med kort varsel og understøtte tidstypiske aktiviteter af høj kunstnerisk kvalitet, sådan som det blandt andet finder sted i en del af genreorganisationernes tilskuds- og projektaktiviteter.

Undervisning og almen musikalsk læring

Udviklingen af musikalske kompetencer er en livslang proces, der tager sin begyndelse allerede i førskolealderen med tilbud som musik og bevægelse mv. Førskolebørn, skolebørn og unge er særskilte målgrupper med særlige musikalske og pædagogiske behov. Denne erkendelse har de seneste år affødt en omfattende udvikling af nye undervisningstiltag, nye pædagogiske metoder, nyt repertoire og nye koncertformer, som er målrettet børn. Det er imidlertid ikke alle institutioner, der i tilstrækkelig grad drager nytte af de nye metoder og sikrer musikalske kvalitetstilbud til børn og unge. Efter arbejdsgruppens opfattelse er der brug for markant at styrke tilbuddene inden for folkeskolen og på musikskolerne, og for de større børn og de unge er der brug for at opbygge nye musikalske oplevelses- og læringsmiljøer.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at musikundervisningen i folkeskolen – som påpeget fra mange sider – bør styrkes. Forskningsrapporter og andet dokumentationsarbejde har vist, at børns arbejde med musik ikke alene fremmer de musikalske kompetencer, men også styrker børnenes koncentrations- og funktionsevne i andre fag og sammenhænge. Hvis dette skal lykkes, er der brug for at opprioritere folkeskolelærernes musikuddannelse og musikkens position som fag og aktivitetsområde. Det bør overvejes, om skolen i højere grad skal åbne for musikalske samarbejder, der kan involvere musikere og undervisere med kompetencer fra konservatorieuddannelse eller lignende.

Det er væsentligt, at børn og unge i folkeskolen møder musikken i et engagerende fællesskab og på et solidt kvalitativt grundlag, både når de selv skal udtrykke sig musikalsk, og når de møder musik i form af skolekoncerter mv. Derfor bør det sikres, at alle elever regelmæssigt i løbet af skoletiden stifter bekendtskab med levende musik af høj kunstnerisk kvalitet, f.eks. gennem skolekoncerter og målrettede koncerter på spillesteder, hvor scene- og publikumsforhold er optimale for mødet mellem musikere og publikum.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at der på musikskolerne er behov for i højere grad at indarbejde og udvikle læringsmetoder, der tager udgangspunkt i den rytmiske musik. Undervisningen og læringsformerne bør i højere grad tage udgangspunkt i de musikalske værdier og arbejdsformer, som er kendetegnende for rytmisk musik. Fascinationskraften i rytmisk musik ligger i høj grad i den måde, musikken udvikles på, i den måde, man samarbejder på, i det "selvforvaltede" og i at man selv komponerer. Bandkulturen bør derfor vinde mere indpas på musikskolerne, og eleverne bør i højere grad selv udvikle målsætninger, selv vælge inspirationskilder, selv udvikle repertoire og selv lære at tage ansvar. Det vil være naturligt, at mange dele af det rytmiske miljø – herunder genreorganisationerne, musikkonservatorierne og musikskolerne – indgår i et udviklingssamarbejde omkring dette.

Den almindelige adgang til musik via internettet, ny teknologi, nye digitale musikinstrumenter og nye muligheder for at kombinere musik med andre kunstformer, forandrer lærerens muligheder for at stimulere og udfordre børn og unge i deres musikalske udvikling. Det betyder ikke, at de traditionelle musikskoleaktiviteter er forældede, men det betyder, at der inden for og uden for de formelle læringsmiljøer er behov for at understøtte, udvikle og kvalificere nye læringsmiljøer, der i højere grad hviler på de kvaliteter, der kendes i de uformelle bandkulturer og andre kreative arbejdsmetoder, som kendes inden for den professionelle rytmiske musik.

Uddannelse, vækstlag og professionel karriereudvikling

Det professionelle rytmiske musiklivs kerneaktører – musikerne og sangerne – udvikles ad mange forskellige kanaler, både gennem uddannelsesforløb – f.eks. musikskoler, MGK, musikkonservatorier og universiteter – og gennem uformelle vækstmiljøer omkring bandfællesskaber, øvelokaler, talentudviklende spillesteder, rytmiske undergrundsuniverser, vækstlagsinitiativer mv.

De professionelle musikformidlere – især underviserne – har i stigende grad en vidergående musikuddannelse, samtidig med, at det er kendetegnende for de mest kreative uddannelsesmiljøer, at de lægger stor vægt på at have et nært samspil med de ikke-institutionaliserede, professionelle rytmiske musikmiljøer uden for skoler, konservatorier og universiteter mv.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at kompetencer, talent og karriere også fremover bør styrkes både gennem uddannelsestilbud og gennem praksislæring.

Karrieremanagement, koncertformidling på spillesteder, festivaler og andre koncertscener varetages overvejende af selv lærte, men dette mønster er under forandring. De større rytmiske spillesteder inddrager i stigende grad specialiserede kompetencer, og spillestedsledere opsøger målrettet efter- og videreuddannelse. Tilvejebringelse af en frugtbar kombination af uddannelsestilbud og praksislæring bliver derfor en udfordring, som det professionelle rytmiske musikliv bør forholde sig aktivt og dynamisk til.

Iværksætterånd og "do-it-yourself"-kulturen vil fortsat være bærende kvaliteter i formidlingsarbejdet inden for den rytmiske musik, men det er arbejdsgruppens vurdering, at de vigtige og store koncertformidlere over en årrække tillige bør styrkes med flere faglige kompetencer inden for ledelse, administration og kunsthøjhed, således at de i højere grad bliver i stand til at arbejde kreativt og nyskabende med et musikliv i stadig forandring; en udvikling, der bør ske i samarbejde med uddannelsessystemet i bredeste forstand, og på en måde der sikrer en professionel udvikling af dansk rytmisk musik med hensyn til både skabende kunstnere, udøvende kunstnere og formidlere.

Dansk og international musikformidling

Dansk rytmisk musik har i stigende grad en international kvalitet og er internationalt orienteret. Mange kunstnere uddanner sig eller arbejder i kortere eller længere perioder i internationale musikalske vækst- og inspirationscentre med henblik på at vinde fodfæste i musiklivet uden for landets grænser. Formidlingsarbejdet udføres i vidt

omfang for egne midler af kunstnerne selv, de senere år dog med nogen mulighed for støtte og rådgivning fra bl.a. Statens Kunstråds Musikudvalg, genreorganisationerne og Music Export Denmark (MXD).

Det er arbejdsgruppens vurdering, at dansk musik bør udvikles med udgangspunkt i både et dansk og et internationalt perspektiv, og at kunststøtten bør sigte mod at skabe større sammenhæng mellem den nationale og internationale udvikling og udbredelse af dansk musik; og det bør fremmes, at samarbejdet om erhvervsdelen styrkes som sådan.

5. Omverdensanalyse – forandringstendenser og deres betydning for den rytmiske musik

Den rytmiske musiks omverden er til stadighed under forandring, og det betyder, at den rytmiske musiks aktører til stadighed må analysere og revurdere, hvordan omverdenen forandres og dermed hvordan nye udfordringer og nye muligheder opstår.

Omverdensanalysen i det følgende er ikke udtømmende, men belyser nogle af de væsentlige forandringstendenser, som efter arbejdsgruppens vurdering vil få stor betydning for udviklingen af den rytmiske musik de kommende år. Formålet med eksemplerne er at anskueliggøre, at vanetænkning er risikabel, og at der er brug for nytænkning, hvis dansk kultur – herunder den rytmiske musik – fremover skal spille en væsentlig rolle i Danmark og internationalt.

Forandringstendenserne belyses ved at se på seks aspekter og områder, der er vigtige i relation til den rytmiske musiks udviklingsmuligheder:

- a. Globalisering
- b. Digitalisering og ny teknologi
- c. Vækst i oplevelsesøkonomierne
- d. Den økonomiske krise
- e. Presset på produktivitet
- f. Presset på viden

Globalisering

Globaliseringen afstedkommer en konstant foranderlig kulturel og musikalsk begrebsverden i Danmark. *Dansk musik* er i stigende grad et mangetydigt begreb, idet dansk musik skabes, formidles og opleves af kunstnere med en mangfoldig, kulturel og etnisk baggrund.

Den økonomiske, uddannelsesmæssige og teknologiske vækst i befolkningsrige og udviklingsorienterede lande vil medføre en ny verdensorden. Den europæiske samfundsorden udfordres og de vestlige lande vil opleve et pres, ikke alene på produktivitet og viden, men også på kultur. Vi har gennem mange år vænnet os til at østen og syden har tilegnet sig vestens og nordens viden og kultur, men med den nye verdensorden, kan dette mønster vende, således at tilegnelse af østens og sydens kultur og viden bliver et afgørende konkurrenceparameter. Der er behov for, at musiklivets

aktører overvejer, hvilke muligheder og udfordringer den ny verdensorden fører med sig.

Den ny globale verdensorden vil udfordre og give nye muligheder for rytmisk musik.

Globaliseringen kommer i alle egne af verden til udtryk ved, at alt det, vi som individer, sociale grupper, virksomheder og brancher tidligere foretog os lokalt og nationalt, nu også udfoldes internationalt og globalt.

Den lokale verden er blevet global. Begrebet *dansk musik* har været under stadig forandring, udfordret og beriget af nye danskere og nye kulturer. Kunstnere og publikum med indvandrerbaggrund og rod i udenlandske – vestlige og ikke-vestlige kulturer – udgør i dag en væsentlig del af dansk musikliv og bidrager til udviklingen og internationaliseringen af den rytmiske musik i Danmark og dansk rytmisk musik i udlandet.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at kunststøttesystemerne bør overveje en markant udvidelse af sit fokus med henblik på at sikre, at nye publikumsmiljøer og nye kunstnermiljøer inden for musiklivet bliver en berigende del af det danske musikliv.

Globaliseringen kommer også til udtryk ved, at den globale verden er blevet lokal. Den rytmiske musiks genrer, subgenrer, stilarter og understilarter er ikke længere i samme grad afgrænset af nationale eller geografiske forhindringer, og musikalske områder, der før var små – med få udøvere og et lille publikum – har i dag nemmere ved at vinde global udbredelse.

De professionelle, erhvervmæssige konsekvenser af globaliseringen er markant stigende. Internationaliseringen, eksporten og importen vokser i omfang og betydning, og det skaber nye muligheder og nye udfordringer for den rytmiske musik. Det er ikke alene de større, kendte kunstnere, der har mulighed for at operere internationalt; de små genrer og stilarter kan også få glæde af, at det er blevet teknologisk, økonomisk og kulturelt muligt at udvikle en specialiseret stilart på globalt plan. Små nicheområder, der lokalt og nationalt har haft et ringe kunstner- og publikumsvolumen, kan med globaliseringen vokse og forvandles til professionelt bæredygtige musikmiljøer.

Et markant eksportpotentiale findes også inden for den del af dansk musikliv, der udfoldes af danskere med indvandrerbaggrund og med kompetencer inden for udenlandske – vestlige og ikke-vestlige – musikkulturer. Også i disse dele af dansk musikliv findes musikalske ressourcer med et enestående potentiale for at udvikle musik, der kan opnå international efterspørgsel.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at der bør ske en tilnærmelse mellem den nationale og den internationale indsats for at styrke den rytmiske musik, og at det på sigt, i vor globaliserede verden, næppe vil give mening at adskille den nationale og den internationale indsats for at fremme dansk musikliv.

Digitalisering og ny teknologi

Digitaliseringen og de nye teknologier har gjort musik mere tilgængelig og mere efterspurgt end nogen sinde tidligere; musik i radio og tv, musik i telefoner og på computere, over internettet osv. Samtidig bliver gamle teknologier marginaliseret eller helt overflødige, f.eks. grammofonplader, kassettebånd, cd'er og dvd'er. Mediekonvergens – det fænomen at musik kan indarbejdes i nye medier, nye produkter og nye formater – udfordrer kreativiteten og åbner nye muligheder for udfoldelse af rytmisk musik. Digitaliseringen påvirker også musikkens lyde og stilarter, og nye musikalske idéer realiseres med brug af computere og anden ny teknologi frem for med traditionelle musikinstrumenter.

På det kommercielle marked indebærer digitaliseringen bl.a., at musik ikke blot er interessant som en handelsvare i form af relativt store handelseheder som en cd, en koncertbillet osv. Digitaliseringen muliggør, at transaktionsomkostningerne reduceres markant, og at det bliver kommercielt interessant at omsætte musik ud fra andre salgsmodeller.

Digital distribution af musik muliggør et væld af ny forretningsmodeller. Musik kan indbygges i andre produkter – film, computerspil, læringsprogrammer og andre former for digitale oplevelsesprodukter – og musik kan sælges på et globalt marked, uden at transaktionsomkostningerne nødvendigvis forøges. Der vil opstå hidtil uset store indtjeningsmuligheder for musikprodukter, der opnår popularitet på globalt plan, men samtidig åbner teknologien også mulighed for, at små nichegenrer, der ikke er økonomisk bæredygtige på et lille, nationalt marked som det danske, uden store omkostninger kan udbredes globalt og dermed opnå et volumen, der gør det forretningsmæssigt bæredygtigt.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at den rytmiske musik – herunder musikere og sangere – bør understøttes i at gøre brug af digitaliseringen og de nye teknologier. Nye digitale lærings- og udviklingsmiljøer bør understøttes, og der bør gives tilskud til projekter, der ved hjælp af digitalisering og ny teknologi udvikler nye musikformer af høj kunstnerisk kvalitet, nye formidlingsmetoder eller på anden måde styrker den rytmiske musik i Danmark og dansk musik i udlandet ved hjælp af teknologiske ny-skabelser.

Den rytmiske musiks institutioner har en særlig udfordring i til stadighed at åbne sig over for de teknologiske nyskabelser og at være parate til at redefinere grænserne for, hvad der er kvalitetsmusik, og hvor og hvordan den skabes, fremføres og formidles. Etablerede institutioner og kendte genrer og begreber kan miste deres relevans, og nye musikfænomener vil dukke op og have brug for bevågenhed, både i den private økonomi og i de offentlige støttesystemer.

Vækst i oplevelsesøkonomierne

Erhvervspotentialet i at omsætte kunst til produkter og serviceydelser er stigende. Samfundets efterspørgsel efter oplevelser er stigende, og udbuddet følger med. Det store markedspotentiale betyder, at store dele af det rytmiske musikliv kan forventes at få stigende indtægter, og at en stor del af det rytmiske musikliv fremover vil være et økonomisk bæredygtigt erhverv.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at samspelet mellem markedsmekanismen og den offentlige kunststøtte med passende mellemrum bør revurderes. Støtten bør justeres i takt med, at musiklivet forandres, således at kunststøtten optimalt bidrager til at fremme kunststøttens formål.

Uden for kunststøttens mål og rammer har væksten i oplevelsesøkonomierne de seneste ti år afstedkommet overvejelser om, hvordan staten bedst kan understøtte, at kunstens erhvervs- og eksportpotentiale kommer til udfoldelse med henblik på større omsætning og mere eksport.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at den rytmiske musik har et stort erhvervs- og eksportpotentiale, og at en målrettet erhvervsstøtte – forstået som ordninger, hvorfra der direkte eller indirekte kan overføres statslige midler til det private erhvervsliv, og hvor modtagerne opnår en økonomisk fordel eller opnår en betaling for en vare, der ønskes fremmet af samfundsmæssige hensyn – vil være i stand til at fremme dansk musikeksport.

Det er endvidere arbejdsgruppens vurdering, at den generelle stigning i efterspørgslen efter kvalitet, originalitet og live-oplevelser åbner markante muligheder for den rytmiske musik. I dette perspektiv udgør den rytmiske musiks mangfoldighed i genrer og undergenrer, stilarter og understilarter osv. en vigtig ressource for udvikling af nye, efterspurgte oplevelsesmuligheder.

Den økonomiske krise

Den økonomiske krise, faldet i borgernes forbrug og trykket mod de offentlige finanser betyder, at styrkelsen af støtten til musiklivet i en overskuelig fremtid kan forventes at skulle ske med udgangspunkt i øget effektivisering og kun i begrænset omfang ved tilførsel af nye offentlige tilskud.

Kunststøtten til området er den centrale og afgørende støtteordning, og det vil være afgørende, at den samlede kulturstøtte gøres til genstand for en grundig evaluering med henblik på at sikre en udviklingsorienteret støttepolitik, der er i samklang med sin tid.

Erhvervsstøtte til den rytmiske musik spiller i dag en perifer rolle, men erfaringerne med bl.a. Music Export Denmark viser, at en målrettet, erhvervsbaseret indsats er en god investering, både økonomisk og kulturelt.

Udenrigsministeriets midler og Danmarksprofilering har ligeledes haft gode erfaringer med rytmisk musik som et kvalitetsprodukt, der egner sig til såvel eksport som til profilering af dansk erhvervsliv.

Den krise, de vestlige økonomier oplever i disse år, ændrer ikke ved, at oplevelsesøkonomien fortsat er i vækst, og at der på globalt plan er et gigantisk og formodentlig voksende markedspotentiale for rytmisk musik.

Til trods for den økonomiske krise og presset mod de offentlige finanser, er det i erhvervspolitisk øjemed, efter arbejdsgruppens vurdering, værd at notere sig de store udviklings- og vækstmuligheder, den rytmiske musik står over for, både kulturelt og økonomisk.

Presset på produktivitet

Private og offentlige ressourcer skal i stigende grad bidrage optimalt til værditilvæksten, bl.a. økonomisk, videnmæssigt, kulturelt og socialt. Der er derfor brug for at se på (1) om vi løser de rigtige opgaver, (2) om de opgaver, vi vælger at løse, løses på den mest hensigtsmæssige måde, og (3) om der er brug for at skabe nye organisatoriske rammer for opgavevaretagelsen.

Presset på viden

Der vil til stadighed være behov for et højt, relevant videnniveau. Musiklivet specialiseres i flere og flere delområder, f.eks. specialiserede musikere, specialiserede koncertarrangører, specialiseret musikundervisning samt specialiseret management, markedsføring, køb og salg, import og eksport. Sideløbende med den faglige og funktionelle specialisering vil der være behov for at samordne og prioritere, således at der skabes kreative samspil mellem de mange specialiserede viden- og funktionsområder, der af samfundet og de enkelte aktører opleves som produktive og meningsfulde. For det rytmiske musikliv betyder det, at uddannelse og praksislæring fortsat skal styrkes. Det er arbejdsgruppens klare forventning, at der i den forbindelse løbende vil være behov for at revurdere, hvor og hvordan viden bedst udvikles, herunder fænomener som musikalsk opdragelse, talentudvikling og vækstlag, uddannelses tilbud osv.

6. Kunststøttens tre formål

Kunststøtten til den rytmiske musik er baseret på Bekendtgørelse af lov om Musik, hvori det overordnede mål formuleres således: *"Kunstrådet har til opgave at virke til fremme af musiklivet i Danmark og dansk musik i udlandet"*.

Gennem mange år og skiftende Kunstråd og Musikråd, er musikstøtten blev fordelt med en målsætning om at fremme tre aspekter af musiklivet i Danmark og dansk musik i udlandet: kunstnerisk kvalitet, kunstens tilgængelighed og mangfoldighed samt kunstens udvikling og fornyelse.

1. Kunstnerisk kvalitet

Støtten skal sigte mod at styrke den kunstneriske kvalitet i musiklivet. Kunstnerisk kvalitet handler om at udvikle et musikliv med udtrykskraft, relevans, originalitet, kreativitet, håndværksmæssig dygtighed, og mange andre parametre. Opfattelsen af, hvad kunstnerisk kvalitet konkret er, hviler i høj grad på en faglig kunstnerisk indsigt, men også på elementer som smag og æstetiske præferencer.

2. Kunstens tilgængelighed og mangfoldighed

Støtten skal sigte mod at gøre et mangfoldigt udbud af musikalske oplevelser af høj kunstnerisk kvalitet tilgængelige for alle. Målsætningen om tilgængelighed og mangfoldighed kommer tydeligt til udtryk i bl.a. støtten til musikskoler, skolekoncerter, koncertvirksomhed, rytmiske spillesteder og til udvikling af nye publikumsgrupper.

3. Kunstens udvikling og fornyelse

Støtten skal sigte mod at styrke udvikling og fornyelse af kunsten, og af formidlingen af kunsten, således at musiklivet til stadighed opleves som attraktivt og relevant for alle befolkningsgrupper. Udvikling og fornyelse skal også sikre, at musiklivet har tidsvarende formidlingsinstitutioner, og at musiklivet forholder sig aktivt og åbent til muligheder og udfordringer i mødet med det globale musikliv.

Mens der gennem mange år har været bred konsensus om kunststøttens tre formål, er den nærmere præcisering og den praktiske udmøntning til stadighed til debat med henblik på at præcisere, hvordan de tre mål bedst kan forstås og præciseres i samtiden.

Markante forandringer i diskussionerne om kunststøttens formål har blandt andet været affødt af nye syn på kunstens tilgængelighed og mangfoldighed. Forestillingen om at den gode kunst er afgrænset til de vestlige, klassiske musiktraditioner og den nationale sangskat, er de seneste årtier fortrængt af en åbning mod nye kulturpåvirkninger, nye genrer og mod musik fra hele verden. For kunststøtten bliver de nye musikformer aktuelle i takt med at kreative og dynamiske aktører – musikskabere, musikudøvere og musikformidlere – bliver synlige i musiklivet, f.eks. ved at udvikle nye stilarter, nye koncertformer og nye publikumsgrupper. Det er til stadighed en udfordring for det rytmiske musiklivs aktører – herunder ikke mindst de offentlige kunststøttesystemer – at identificere og inddrage nye aktører og nye musikformer, som er væsentlige for udviklingen af kvalitet og nyskabelse i musiklivet i Danmark og dansk musik i udlandet.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at *kunstnerisk kvalitet, kunstens tilgængelighed og mangfoldighed og kunstens udvikling og fornyelse* også fremover bør udgøre kernen i de diskussioner, der lægges til grund for prioriteringen af den statslige kunststøtte til den rytmiske musik.

7. Kunststøttens tre områder

Kunststøtten til den rytmiske musik er rettet mod tre områder: skabende kunstnere, udøvende kunstnere og formidlere.

1. Skabende kunstnere

Skabende kunstnere – komponister, arrangører, tekstforfattere, autorer mv. – støttes gennem Statens Kunstfond, som kan yde støtte til alle former for kunstnerisk skabende virksomhed. Derudover yder Statens Kunstråd direkte og indirekte støtte til skabende kunstnere, eksempelvis i forbindelse med støtte til produktion og udgivelse af fonogrammer og noder.

2. Udøvende kunstnere

Udøvende kunstnere – musikere, sangere, bands, ensembler mv. – støttes gennem Statens Kunstråd, som yder støtte til koncertvirksomhed, karriereudvikling mv.

3. Formidlere

Formidlerbegrebet anvendes i denne rapport til at betegne alle de aktører, der arbejder med at gøre den rytmiske musik tilgængelig, eksempelvis gennem koncertproduktion og koncertformidling, musikfestivaler, udgivelsesvirksomhed, medievirksomhed, rådgivningsvirksomhed, netværksudvikling og eksportfremme, undervisning, uddannelse og efteruddannelse. De største formidlerområder – folkeskoler og musikskoler – er fuldt ud eller overvejende kommunalt finansierede, og de store uddannelses- og medieinstitutioner – musikkonservatorierne, Danmarks Radio og TV2 – er statsligt finansierede direkte på finansloven og via licensmidler og altså uden for Statens Kunstråds tilskudsområde.

Statens støtte til *skabende* og *udøvende kunstnere* er i alt væsentligt rettet mod det professionelle område. Tilskud direkte til kunstnere og deres virksomhed fordeles via Statens Kunstfond og Statens Kunstråd. I forhold til den rytmiske musik har Statens Kunstråds Musikudvalg udlagt en stor del af kunststøttearbejdet til genreorganisatio-

nerne. De skabende og udøvende kunstnere baserer derudover i væsentlig grad deres virksomhed på ophavsretsmidlerne, der overvejende fordeles via de koncessionerede ophavsretsselskaber.

Kunststøtten til formidlere af rytmisk musik har et langt større volumen, idet den også omfatter de meget brede, alment musikalsk opdragende ordninger, som er placeret i kommunerne. Sikringen af den højeste kunstneriske kvalitet og mangfoldighed sker via de statslige ordninger, til dels medfinansieret af kommunerne. Inden for de statslige opgaver er det i alt væsentligt sådan, at institutioner med et stort volumen og en mere permanent karakter er placeret direkte på finansloven, mens Statens Kunstråd varetager de mindre og tidsbegrænsede, nyskabende og udviklingsorienterede tilskudsområder.

Kunststøttens tre områder og mange underområder – ikke mindst de mange formidlingsopgaver – agerer hver for sig og i gensidig afhængighed i et system, hvor ændringer på ét kunstområde kan få konsekvenser inden for andre områder i systemet. De skabende kunstnere er afhængige af, at de har adgang til kompetente udøvende kunstnere, der vil arbejde med deres værker; de skabende og udøvende kunstnere er afhængige af, at der findes kompetente formidlere, der vil arrangere koncerter, indspille, distribuere og informere om musikken til et nuværende og kommende publikum, etc. Et par eksempler mere:

- a. Når tv- og radiostationer med public service opgaver reducerer formidlingen af den aktuelle mangfoldighed inden for den rytmiske musik, f.eks. ved at beskære antallet af livetransmissioner og genreorienterede udsendelser, mindskes det landsdækkende kendskab til aktuelle spillesteder, genrer og kunstnere. Da ukendte kunstnere er vanskelige at sælge til publikum, bliver de rytmiske spillesteder rundt om i landet tilbageholdende med at introducere nye navne – til trods for at de er i stand til at give koncerter af meget høj kvalitet. Resultatet af Danmarks Radios besparelser er altså ikke alene, at programfladen ændres, men følgevirkningerne bliver, at lytternes kendskab til og interesse for nye strømninger i musiklivet bliver mindre, spillestedernes formidlingsopgave vanskeligere, musikernes muligheder for at komme ud med deres musik forringes, og – måske vigtigst af alt – publikums mulighed for at opleve og følge med i, hvad der aktuelt rører sig i musiklivet, begrænses.
- b. Når musikundervisningen på landets folkeskoler og musikskoler reduceres, forringes børns og unges muligheder for at udvikle deres musikalske sanser og almene og musikalske dannelse. Det medfører, at paratheden til at forstå musikken og at føle glæden ved at opleve ny musik, nye stilarter og gennem musikken at blive fortrolige og bekendte med verden, formindskes. Det betyder igen, at de kommende generationer af nye kunstnere og nye stilarter får vanskeligere ved at opnå kontakt til et publikum, og at dansk musikliv samlet set bliver fattigere. Som

i eksemplet med Danmarks Radio ses det, hvordan ændringer i kunststøtten ét sted kan medføre forskydninger på andre områder.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at kunststøttens tre områder og mange underområder – ikke mindst de mange formidlingsopgaver – bør ses som delområder, der gensidigt påvirker hinanden. Opgavefordelingen mellem stat og kommuner forekommer i alt væsentligt at være hensigtsmæssig, men i takt med de kunstneriske, kulturelle og sociale forandringer, der sker i samfundet og verden omkring os, bør den konkrete prioritering og placering af opgaver med passende intervaller overvejes, således at kunststøtten gives målrettet og med størst mulig effekt.

8. Arbejdsgruppens anbefalinger

I de foregående kapitler er der gjort rede for arbejdsgruppens syn på den rytmiske musik som et område af dansk musikliv med sit eget særpræg, men også som et område med en stor mangfoldighed af genrer og stilarter. Det er anskueliggjort, hvordan den rytmiske musik de kommende år må forventes at møde nye muligheder og udfordringer som konsekvens af generelle samfundsmæssige forandringer, og det er arbejdsgruppens vurdering, at aktører inden for den rytmiske musik løbende bør overveje, om det er de rigtige opgaver, man har sat sig for at løse, og om de opgaver, man vælger at løse, løses på den mest hensigtsmæssige måde. I særdeleshed påpeges behovet for større samordning og koordination af opgavevaretagelsen.

Arbejdsgruppen påpeger, at det til stadighed er vigtigt at redefinere kunststøttens formål og genstand, og at debatten bør tage udgangspunkt i en erkendelse af, at effekten af kunststøtten er et resultat af komplekse samspil mellem mange forskellige aktører, kulturer og økonomier inden for den rytmiske musik og i den rytmiske musiks omverden.

På baggrund af beskrivelserne og vurderingerne af det rytmiske musikliv og dets omverden samt kunststøttens mål og genstand, har arbejdsgruppen i det følgende formuleret ti konkrete anbefalinger til, hvordan den rytmiske musik i Danmark og dansk rytmisk musik i udlandet bedst kan styrkes.

Anbefaling 1: Musiklivets aktører bør fremme den kulturelle mangfoldighed i det rytmiske musikliv, så den afspejler globaliseringen og den kulturelle mangfoldighed i det danske samfund

Det rytmiske musikliv er kendetegnet ved, at de etablerede institutioner, dvs. musikskoler, MGK, musikkonservatorier, rytmiske spillesteder, festivaler osv., kun i begrænset omfang tiltrækker danskere med anden kulturel baggrund end dansk. Markante skabere, udøvere og formidlere med baggrund i ikke-vestlige kulturer gør sig gældende inden for det rytmiske musikliv i Danmark, men generelt er disse befolkningsgrupper markant underrepræsenterede. Denne problemstilling gør sig også – og måske endda i særlig grad – gældende på publikumssiden og inden for amatør-musiklivet.

Det er efter arbejdsgruppens opfattelse et problem for den rytmiske musiks udvikling og position, at den kulturelle mangfoldighed i musiklivet ikke i tilfredsstillende omfang afspejler den kulturelle mangfoldighed i samfundet. Det er arbejdsgruppens vurdering, at alle områder af det rytmiske musikliv bør forholde sig aktivt til mangfoldighedsproblematikken med henblik på at skabe en mere ligelig repræsentation af alle befolkningsgrupper.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at de etablerede kulturinstitutioner, og i særdeleshed undervisnings- og uddannelsessystemerne, kan spille en vigtig rolle, eksempelvis ved at folkeskolen, musikskoler og musikkonservatorier gør en særlig indsats for at inddrage kulturelle mindretal, både som elever, studerende og undervisere.

Det er endvidere arbejdsgruppens vurdering, at Statens Kunstråds Musikudvalg, genreorganisationerne, de rytmiske spillesteder, festivalerne og koncertarrangørerne har mulighed for at realisere et stort udviklingspotentiale i det rytmiske musikliv ved at skabe en mere repræsentativ kulturel mangfoldighed

Arbejdsgruppen ser ikke kvoter som en farbar vej, men anbefaler, at den kulturelle mangfoldighed sættes til debat, og at musiklivets aktører afsætter ressourcer til at fremme en mere repræsentativ mangfoldighed, eksempelvis ved at initiere og understøtte pilotprojekter, der har til formål at tiltrække flere aktører fra de kulturelle mindretal til at deltage som skabere, udøvere og formidlere af rytmisk musik. Også på publikumssiden bør der sættes ind, eksempelvis ved at understøtte udviklingen af nye publikumsgrupper.

Det er arbejdsgruppens anbefaling, at arbejdet med at fremme kulturel mangfoldighed og ligestilling indgår som et højt prioriteret indsatsområde i alle dele af det etablerede rytmiske musikliv.

Anbefaling 2: Musiklivets aktører bør fremme en mere ligelig kønsfordeling inden for det rytmiske musikliv

Det rytmiske musikliv er præget af en stor overvægt af mandlige aktører som skabere, udøvere og formidlere af musikken. Markante kvindelige kunstnere og formidlere findes inden for alle områder. Inden for singer-songwriter-traditionen og som sange-ere er en stor andel af kunstnerne kvinder; men som instrumentalister og som skabere og udøvere inden for bandkulturen er kvinder i markant undertal.

På publikumssiden er nicher inden for det rytmiske musikliv overvejende kønsspecifikt, men generelt er der en høj grad af ligelig kønsfordeling blandt publikum.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at det er et iboende problem for den rytmiske musik, at det kvindelige talent og det kvindelige univers ikke er mere nærværende.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at alle områder af det rytmiske musikliv bør forholde sig aktivt til kønsfordelingen med henblik på at skabe en mere ligelig kønsfordeling.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at de etablerede kulturinstitutioner, og i særdeleshed undervisnings- og uddannelsessystemerne, kan spille en vigtig rolle, eksempelvis ved at musikskoler og musikkonservatorier gør en særlig indsats for at tiltrække flere piger og kvinder som instrumentalister inden for den rytmiske musik.

Det er endvidere arbejdsgruppens vurdering, at Statens Kunstråds Musikudvalg, genreorganisationerne, de rytmiske spillesteder, festivalerne og koncertarrangørerne har mulighed for at realisere et stort udviklingspotentiale i det rytmiske musikliv ved at medvirke til at skabe en mere ligelig kønsfordeling.

Arbejdsgruppen ser ikke kønskvotering som en farbar vej, men anbefaler, at kønsfordelingen sættes til debat og at musiklivets aktører afsætter ressourcer til at fremme en mere ligelig kønsfordeling, eksempelvis ved at initiere og understøtte pilotprojekter, der har til formål at tiltrække flere piger og kvinder som skabere, udøvere og formidlere af rytmisk musik.

Anbefaling 3: Bevillingerne til de rytmiske spillesteder bør forøges

Et landsdækkende net af rytmiske spillesteder udgør rygraden i udviklingen og formidlingen af den rytmiske musik. Spillestederne er afgørende for udviklingen af nyt talent og for samordningen og professionaliseringen af den rytmiske koncertscene i Danmark. De rytmiske spillesteder sikrer, at der hele året er en levende musikscene, der i et lokalt, nationalt og internationalt perspektiv målrettet arbejder med at udvikle og præsentere kvaliteten og mangfoldigheden i det rytmiske musikliv i hele landet.

De rytmiske spillesteders økonomi er baseret på et miks af egenindtægter, kommunale tilskud og statslige tilskud. Egenindtægter udgør i kombination med det kommunale tilskud grundlaget for det statslige tilskud, der gives, med henblik på

- a. at styrke et dynamisk og kvalitetsorienteret rytmisk musikliv inden for alle musikens genrer, i hele landet

- b. at styrke præsentation af lokal, regional, national og international rytmisk musik af høj kunstnerisk kvalitet
- c. at styrke indsatsen for udvikling og præsentation af nye talenter, nye udtryksformer og nye musikgenrer med et lille lokalt publikumsunderlag
- d. at øge indsatsen for udvikling og nytænkning, herunder udvikling af nye oplevelser, nye koncertformer, nye koncertsteder og nye musikmiljøer, blandt andet for vækstlag, undergrundsmiljøer og nydanskere
- e. at styrke samarbejdet mellem spillesteder, koncertarrangører, institutioner og erhvervsliv om musikformidling og udvikling af nye publikumsgrupper
- f. at fremme professionaliseringen og styrkelsen af alle væsentlige ledelses-, produktions- og formidlingsfunktioner inden for den rytmiske musik

Den statslige støtte gives dels som honorarstøtte, dels som driftsstøtte til sikring af det kunstneriske indhold. Det er kun spillesteder, der er udpeget som regionale spillesteder, der kan modtage driftsstøtte.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at det nuværende støttesystem har været velegnet til at fremme dynamik og kvalitet, bl.a. derved, at spillestederne til stadighed har skullet dokumentere fornyelse og høj kvalitet i deres opgaveløsning, for at kunne oppebære tilskud. Det er imidlertid samtidig arbejdsgruppens klare opfattelse, at der er markante behov og muligheder for vækst inden for den rytmiske musik, og at en højere prioritering af de rytmiske spillesteder vil bidrage markant til at styrke kvaliteten og udviklingen af dansk kulturliv.

Det er derfor arbejdsgruppens anbefaling, at der tilføres markant flere midler til de rytmiske spillesteder, og at det aktuelle behov er 40 mio. kr. årligt, hvoraf 10 mio. kr. vedrører drift af et nationalt udviklingslaboratorium for rytmisk musik. Det anbefales endvidere, at den samlede bevilling tilvejebringes via finansloven og ikke, som det er tilfældet nu, med en høj grad af tipsmidler, der gives gennem åremålsbegrænsede handlingsplaner.

Konkret anbefaler arbejdsgruppen, at staten støtter de rytmiske spillesteder inden for fire områder: regionale spillesteder, honorarstøttede spillesteder, et nationalt udviklingslaboratorium for rytmisk musik samt en projektstøtteordning for rytmiske spillesteder. Arbejdsgruppen anbefaler følgende for hvert af de fire områder:

3.1. Regionale spillesteder

- a. Der bør ske en opprioritering af indsatsen for de smalle genrer. Kvaliteten af den genrespecifikke indsats bør generelt styrkes og udvikles, hvilket forudsætter et højere tilskudsniveau pr. regionalt spillested.
- b. Der bør stilles større krav til de regionale spillesteder, om at de indgår i et styrket og mere vidtgående landsdækkende samarbejde om opgaveløsningen. Samarbejdet kan omfatte alle dele af spillestedernes virksomhed, herunder en fælles indsats for at styrke musikformidlingen, vækstlagsarbejdet, det internationale arbejde samt at udvikle bedre metoder til løsning af de løbende administrative og driftsmæssige opgaver.
- c. Antallet af udpegede regionale spillesteder bør sammen med de honorarstøttede spillesteder sikre, at rytmisk kvalitetsmusik er tilgængelig i hele landet. Udpegningsperioden bør fortsat være fire år, og de indgåede aftaler bør fortsat sikre, at alle regionale spillesteder varetager både lokale, regionale og nationale opgaver.

3.2. Honorarstøttede spillesteder

- a. Den eksisterende støttepraksis bør ændres, således at spillesteder med et kunstnerisk udfordrende og fornyende koncertprogram kan støttes med større tilskud end spillesteder med et mindre udfordrende og fornyende koncertprogram. Desuden bør den faste øvre grænse for størrelsen af den honorarstøtte, der gives til et spillested, afskaffes og erstattes af en konkret kunstnerisk vurdering med henblik på at understøtte kvalitet. En differentieret tilskudspraksis inden for honorarstøtten vil bedre tage højde for spillestedernes forskellighed. Honorarstøtten bør fortsat tage udgangspunkt i, at de medvirkende kunstnere som minimum oppebærer den gældende minimumsbetaling på området.
- b. Der bør ses på en forenkling af ansøgnings- og afrapporteringsprocedurer for honorarstøttede spillesteder, herunder sikring af tidligere tilsagn eller afslag til ansøgerne.

3.3. Nationalt udviklingslaboratorium for rytmisk musik

Arbejdsgruppen har drøftet det forslag om en nationalscene for rytmisk musik, som blandt andet har været fremsat af Tænketanken vedrørende den rytmiske musiks status. Arbejdsgruppen er enig med Tænketanken i, at der er behov for en national indsats, der kan udvikle og styrke den rytmiske live-musik i et samlet nationalt per-

spektiv. Arbejdsgruppen mener imidlertid, at der ikke er behov for at skabe en nationalscene, men derimod et nationalt *udviklingslaboratorium*.

- a. Der bør etableres et nationalt udviklingslaboratorium for rytmisk musik. Udviklingslaboratoriet skal have til formål at styrke alle de til enhver tid eksisterende regionale samt andre rytmiske spillesteder over hele landet.
- b. Det nationale udviklingslaboratorium for rytmisk musik skal medvirke til at skabe nye og bedre produktions-, markedsførings- og formidlingsmetoder, samt varetage generelle opgaver i relation til spillestedernes indsats for at udvikle og styrke alle genrer inden for den rytmiske musik i Danmark og dansk rytmisk musik i udlandet.
- c. Udviklingslaboratoriet skal realisere sine mål gennem et åbent og udadvendt samarbejde med alle relevante aktører, primært de regionale, men også de øvrige rytmiske spillesteder i hele landet. De overordnede rammer for samarbejdet mellem udviklingslaboratoriet og de tilknyttede regionale spillesteder skal fastlægges i de fireårige aftaler mellem Statens Kunstråds Musikudvalg, de regionale spillesteder og kommunerne.
- d. Det nationale udviklingslaboratorium skal være en selvejende institution med reference til Statens Kunstråds Musikudvalg, således at der sikres sammenhæng i den samlede statslige indsats på spillestedsområdet.

3.4. Projektstøtte til rytmiske spillesteder

- a. Der bør reetableres en projektstøtteordning for rytmiske spillesteder. Projektstøtten til rytmiske spillesteder, der var en del af Kulturministeriets kulturpolitiske initiativer fra 2005, udløb med udgangen af 2009. Ordningen har været vellykket og har på en effektiv og nemt administrerbar måde bidraget til at styrke kvaliteten i udviklingen og formidlingen af den rytmiske musik over hele landet.

Ovennævnte justeringer vedrørende regionale spillesteder og etableringen af et nationalt udviklingslaboratorium bør igangsættes med virkning fra 1. januar 2013, hvor en ny fireårig udpegningsperiode for regionale spillesteder træder i kraft.

Anbefaling 4: Bevillingerne til koncerter for skoleelever bør forøges

Formålet med det eksisterende udbud af koncerter for skoleelever er at sikre, at alle børn over hele landet møder levende musik af høj kunstnerisk kvalitet. De statslige bevillinger til koncerter for skoleelever er imidlertid for små til, at dette mål i praksis kan realiseres. Det er arbejdsgruppens anbefaling,

- a. at bevillingerne til koncerter for skoleelever forøges, således at alle skoler i alle kommuner kan tilbyde koncerter til eleverne.

I forhold til det eksisterende skolekoncertsystem anbefaler arbejdsgruppen desuden,

- b. at der afsættes ressourcer til at udvikle nye koncertkoncepter for børn, og at der fortsat sikres mulighed for støtte til flere udbydere.
- c. at koncerterne i højere grad – hvor det er logistisk muligt – finder sted på spillesteder i autentiske rammer og med optimale tekniske faciliteter for mødet mellem musikere og børn.
- d. at formidlingen af skolekoncerterne fortsat udvikles og nytænkes.

Anbefaling 5: Statens Kunstråds Musikudvalg bør understøtte etableringen af en organisation for alle genrer

Formålet med den ny organisation skal være – på vegne af Statens Kunstråds Musikudvalg – at styrke alle væsentlige musikgenrer inden for rytmisk musik og ny kompositionsmusik i Danmark og genrernes position i det internationale musikliv.

Når en ny organisation for alle genrer skal skabes, bør det ske med udgangspunkt i områdets nuværende funktion og struktur, i samarbejde med de nuværende genreorganisationer, således at det sikres, at videreudviklingen sker på baggrund af de hidtidige resultater.

Den ny organisering skal sikre videreførelsen af det bedste i det nuværende genrearbejde, samt sikre at nye genreområder og nye kreative musikmiljøer uden for de allerede definerede genreområder indgår i dette arbejde.

Organisationens målsætning skal bl.a. fremmes ved at udvikle og gennemføre musikfremmende projekter i Danmark, yde tilskud til danske kunstneres internationale

karriereudvikling, yde rådgivning til musiklivet, udvikle strategiske netværk og på anden måde tage initiativer til aktiviteter, der understøtter, udvikler og formidler alle væsentlige genrer inden for rytmisk musik og ny kompositionsmusik i dansk musikliv.

Det internationale arbejde skal integreres i den nye organisations arbejde, således at der skabes en stærk sammenhæng mellem den nationale og den internationale indsats for dansk musik. Organisationens arbejde skal være rettet mod at styrke det professionelle musikliv. Vækstlagsarbejde er også en del af arbejdsområdet, men kun i den udstrækning det har et klart kunstnerisk og professionelt sigte.

Der er dermed tale om en ny organisation, der viderefører og styrker det genrespecifikke arbejde, der i dag udføres af de fem genreorganisationer.

Organisationen foreslås etableret med udgangspunkt i og dialog med de eksisterende genreorganisationer i forbindelse med udløbet af den nuværende fireårige aftaleperiode med udgangen af 2012. De opgaver, der i dag varetages af de nævnte organisationer overføres til den nye organisation sammen med de stærke faglige miljøer, der i dag er til stede i de nuværende organisationer – og som fremadrettet skal sikres optimale udviklings- og vækstvilkår. Derudover skal organisationen rumme alle de rytmiske genrer, herunder f.eks. elektronika og roots.

Den nye organisation foreslås etableret som en selvejende institution med fysiske afdelinger i både København og Århus. Alle genrer vil herefter være fysisk repræsenteret i både øst- og vestdanmark.

Den interne organisering tager udgangspunkt i et antal genrefaglige enheder med en høj grad af faglig autonomi. Ved etableringen bør der etableres fire genrefaglige enheder med hver sin faglige leder:

- a. Jazz
- b. Rock og elektronika
- c. Verdensmusik, roots og folkemusik
- d. Ny kompositionsmusik

Den faglige og genremæssige autonomi indebærer, at de fire genreenheder kan nedsætte relevante faglige udvalg til at bistå sig med spørgsmål inden for genreområdet.

Ud over de genrefaglige enheder etableres en fælles administrativ enhed, der skal varetage alle generelle administrative opgaver, herunder løn og personale, udarbejdelse af budgetter, årsrapporter og ekstern rapportering til tilskudsgivere mv. Lederen af den administrative enhed bør tillige have det overordnede driftsansvar i forhold til bestyrelsen og de bevilgende myndigheder.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at en ny fælles organisation vil styrke genrenes position i dansk og internationalt musikliv, bl.a. med følgende konkrete forbedringer:

- a. Alle musikgenrer inden for rytmisk musik og ny kompositionsmusik vil – uanset genretilhørsforhold – få én indgang til den statslige støtte til genrerne, og alle genrer vil være fysisk til stede i både øst- og vestdanmark.
- b. Ved at samle genreindsatsen på tværs af den rytmiske og den ny kompositions- musiks mange genrer, øges videndelingen og muligheden for at samarbejde og koordinere såvel genrespecifikke som genrebrede nationale og internationale indsatser.
- c. Én professionelt orienteret bestyrelse til erstatning for de nuværende fem genreorganisationsbestyrelser fremmer professionel styring og sparring med den daglige ledelse.
- d. Med etableringen af én fælles administrationsenhed udvikles samarbejdet, og der sker en forenkling omkring varetagelsen af de grundlæggende administrative opgaver som f.eks. bogføring, budget, regnskab, ledelsesinformation, IT, lokaler, løn og personale. Der kan dermed frigøres midler til at styrke genrerne og samtidig sikre en professionelt drevet organisation.
- e. Internt skabes et større, samlet personalevolumen med mulighed for at trække på forskellige ekspertiser, og større mulighed for at håndtere "tunge løft" af overordnet, udviklende karakter.

Det vil være en vigtig udfordring for en ny fælles organisation at sikre, at genreområderne bevarer og videreudvikler en høj grad af genrespecifik, faglig kvalitet.

Det vil ligeledes være en vigtig udfordring at videreføre og udbrede det engagement og den iværksætterånd – både fra ulønnede og lønnede medarbejdere – der i dag kendetegner en god del af genreorganisationernes virksomhed.

Derfor bliver det centralt i en kommende ny organisering af genreområderne at medtage det "bedste" og fremme, at musiklivet – inden for eller uden for de nuværende genreområder – får mest muligt ud af den ny organisering. Det vil endvidere være centralt, at genreopdelingen opfattes dynamisk og fleksibelt, forstået på den måde, at muligheden for at arbejde bredt er til stede, og at en given genreopdeling bringes til debat med jævne mellemrum.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at en ny organisation for alle genrer vil have et markant potentiale til at styrke den rytmiske musik med aktiviteter og tiltag af høj kvalitet og med stor effekt. Statens Kunstråds Musikudvalgs tilskud til den ny organi-

sation bør derfor som minimum være på niveau med tilskuddet til de nuværende genreorganisationer.

Anbefaling 6: Statens Kunstråds Musikudvalgs støtte til den rytmiske musiks skabere og udøvere bør styrkes

Der er brug for flere midler til den rytmiske musiks skabere og udøvere. Musikere, sangere og komponister er under stort pres og har i de senere år oplevet markante forringelser i deres økonomiske og sociale vilkår.

På Statens Kunstråds Musikudvalgs støtteområder er der behov for at fremme støttemetoder, der tager udgangspunkt i den rytmiske musiks behov. Den rytmiske musik arbejder kun i begrænset omfang med faste ansættelser i varige institutioner. I tillæg til de nuværende tilskudsordninger for faste ensembler er der derfor brug for at udvikle nye tilskudssystemer, der sikrer, at rytmiske musikere på et højt kunstnerisk og kreativt niveau har mulighed for at arbejde professionelt med at udvikle og forfine deres udtryk, også selv om de ikke har en fastansættelse i et ensemble.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor,

- a. at de økonomiske og sociale vilkår for den rytmiske musiks skabere og udøvere sættes under lup og fremmes, hvor det er muligt.
- b. at ensemblestøtten til rytmiske ensembler styrkes og videreudvikles, så den i højere grad tager udgangspunkt i den rytmiske musiks behov, herunder de individuelle kunstnere og små grupper, forskellige projektarbejdsformer samt de meget individuelle tilgange til kunstproduktionen.
- c. at støtten til ungt rytmisk talent styrkes og at de eksisterende støttemetoder evalueres, videreudvikles og eventuelt suppleres med nye metoder.

Anbefaling 7: Statens Kunstråds Musikudvalg bør etablere en publikationspulje for rytmisk musik

Der er brug for at styrke tilgængeligheden af alle genrer inden for den rytmiske musik. Udbredelsen af dansk rytmisk musik sker blandt andet via digitale medier. Der er brug for, at rytmiske publikationer styrkes, både i produktion, markedsføring og di-

stribution. Støtten bør målrettes produktioner, der ikke forventes at være bæredygtige på kommercielle markedsvilkår og bør målrettes udgivelser af højeste kunstneriske og formidlingseffektive kvalitet. Støtten bør ligeledes gives med henblik på at fremme dansk musikliv i et internationalt perspektiv.

Anbefaling 8: Statens Kunstråds Musikudvalgs støtte til musikfestivaler, musikforeninger og arrangører af koncertrækker bør være mere udviklingsorienteret

Ud over støtten til de rytmiske spillesteder yder Statens Kunstråds Musikudvalg også tilskud til musikfestivaler, musikforeninger og arrangører af koncertrækker. Støtten gives målrettet til højnelse af det kunstneriske, fornyende og vækstlagsstyrkende indhold.

Bl.a. under indtryk af anbefalingerne i Niras Konsulenternes *Analyse af danske Musikfestivaler*, udført 2010 for Statens Kunstråds Musikudvalg, bør det afprøves, om flere af musikfestivalerne er parate til at yde en øremærket indsats for de rytmiske vækstlag og de smalle genrer.

Tilskuddene til koncertvirksomhed i øvrigt bør fokuseres, så støtten i langt højere grad fremmer udvikling og nyskabelse af koncertformer, udvikling af nye publikumsgrupper og udvikling af nyt talent og smalle genrer.

Anbefaling 9: Statens Kunstråds Musikudvalg bør medvirke til at fremme debatten om kunstens muligheder

Statens Kunstråds Musikudvalg er statens faglige ekspertorgan på musikområdet, og udvalget har efter bemyndigelse fra Statens Kunstråd hjemmel til dels at yde støtte til kunstneriske formål på musikområdet, dels at rådgive og bistå offentlige myndigheder, dels på eget initiativ at behandle spørgsmål vedrørende musikområdet samt fremsætte erklæringer herom.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at Statens Kunstråds Musikudvalg er den centrale aktør i dansk musikliv, der på et fagligt og upartisk grundlag, naturligt kan tage initiativ til at fremme debatter om musikkens muligheder i samfundet og dansk musik i et internationalt perspektiv.

På grund af musiklivets kompleksitet og mangfoldighed og på grund af de mange gensidigt afhængige aktører bør udvalget se det som sin opgave at sikre, at debatten ikke alene begrænser sig til rådets traditionelle tilskudsområder, men at den også inddrager områder af musiklivet, som ikke modtager tilskud fra udvalget, herunder ikke mindst de mange nydanskere, der i dag kun i begrænset omfang bidrager til udviklingen af musiklivet i Danmark og dansk musik i udlandet.

Anbefaling 10: Statens Kunstråds Musikudvalg bør arbejde for bedre samordning i musiklivet

Statens Kunstråds Musikudvalg bør – i dialog med musiklivet – sætte mere fokus på sin rolle som facilitator af samordning, samarbejde og strategisk udvikling, eksempelvis af genrerens udvikling, udfordringerne på de rytmiske spillesteder, musikfestivalernes potentiale som udviklere af de rytmiske vækstlag og dansk musikeksport. Mange velmente initiativer savner i dag effekt og gennemslagskraft som følge af for svagt samarbejde, mangel på fælles mål og utilstrækkelig videndeling.

Det er derfor arbejdsgruppens anbefaling,

- a. at Statens Kunstråds Musikudvalg i højere grad deltager i og tager initiativ til at styrke samarbejdet mellem stat, kommuner, regioner og andre tilskudsgivere om at koordinere indsatsen for at styrke den rytmiske musik.
- b. at Statens Kunstråds Musikudvalg sikrer – via de aftaler der indgås – at samarbejdet inden for musikkens forskellige genreområder styrkes og sættes i rammer, således at der skabes et optimalt samarbejde mellem genrespecifikke spillesteder, genreorganisationer og genrefestivaler. Samarbejdet skal bl.a. ske med henblik på at styrke genrerne optimalt gennem mere kvalitet og gennemslagskraft i kommunikations-, informations- og formidlingsvirksomheden.

Appendiks 1. Kommissorium for arbejdsgruppen vedrørende styrkelse af den rytmiske musik

Baggrund

Statens Kunstråds Musikudvalg ønsker at kvalificere sine bud på, hvordan den rytmiske musik i Danmark og dansk rytmisk musik i udlandet bedst kan styrkes.

Udvalget har i 2009 fremsendt et forslag til Folketingets Kulturudvalg og kulturministeren, hvori det foreslås, at der sker en styrkelse af de rytmiske spillesteder. Hensigten med det arbejde, som nu skal igangsættes, er at se bredere på den rytmiske musik, herunder vækstlag, uddannelse og talentudvikling, live og digital musikformidling samt globalisering.

Det er udvalgets ønske, at det forestående arbejde skal tage afsæt i de seneste års væsentlige overvejelser om styrkelsen af den rytmiske musik, herunder blandt andet de 14 strategiske anbefalinger fra Tænk tanken for Rytmisk Musik.

For at kvalificere arbejdet har udvalget ønsket at nedsætte en arbejdsgruppe bestående af medlemmer af udvalget samt eksperter og repræsentanter fra musiklivet.

Formål og opgave

Formålet med arbejdsgruppens arbejde er at udarbejde en rapport med konkrete anbefalinger til, hvordan den rytmiske musik i Danmark og dansk rytmisk musik i udlandet bedst kan styrkes.

Arbejdsgruppen anmodes om at definere, hvad der forstås ved et styrket rytmisk musikliv, f.eks. med hensyn til kunstnerisk kvalitet, mangfoldighed, internationalisering/globalisering/eksport, musikkens betydning som kulturelt fænomen i samfundet og som erhverv for skabende og udøvende kunstnere, producenter, formidlere, koncertarrangører og evt. nye aktørgrupper afstedkommet af den teknologiske udvikling, nye globale markeder mv.

På baggrund af definitionen af det styrkede rytmiske musikliv anmodes arbejdsgruppen om at udarbejde konkrete anbefalinger til, hvordan den rytmiske musik i Danmark og dansk rytmisk musik i udlandet bedst kan styrkes.

Det er en del af opgaven at anvise eventuelle behov for ændret ressource tilførsel.

Arbejdsgruppen udarbejder en rapport med anbefalinger til Statens Kunstråds Musikudvalg. Rapporten præsenteres og drøftes på Statens Kunstråds Musikudvalgs konference med en kreds af eksperter og repræsentanter for den rytmiske musik.

Rapporten og konferencen skal danne udgangspunkt for Statens Kunstråds Musikudvalgs fortsatte drøftelser og prioriteringer.

Der lægges op til, at arbejdsgruppens arbejde så vidt muligt koordineres med kulturministerens udviklingsprojekt på musikområdet.

Appendiks 2. Litteratur

Anne Bamford og Matt Qvortrup: The Ildsjæl in the Classroom. A Review of Danish Arts Education in the Folkeskole. April 2006.

Deloitte & Touche: Undersøgelse af Musikerådets institutioner. 18. december 2003.

Henrik Marstal m.fl.: De 14 anbefalinger. Fremsat af Tænkertanken vedrørende den rytmiske musiks status. 23. oktober 2009.

Kulturministeriet: Kultur for alle. Kultur i hele landet. December 2009.

Kulturministeriet: Nye Toner. Kulturministeriets Musikhandlingsplan 2008-2011. 2008.

Kunstrådet: Kunstrådets Handlingsplan 2007-2011. Kunst bryder grænser. Kunst åbner rum. Kunst skaber erkendelse. Januar 2008.

Mark Lorenzen og Kunal Singla: Nøgletal for Dansk Ophavsretsøkonomi. Bilagsmateriale fra Ophavsret i den Danske Oplevelsesøkonomi: Tal og Tendenser. 2009.

Niras Analyse & Strategi; for Statens Kunstråds Musikudvalg: Analyse af danske musikfestivaler. August 2010.

Rambøll Management; for Kunstrådets Musikudvalg: Undersøgelse af det internationale eksport-, informations- og udvekslingsarbejde på musikområdet. December 2005.

Statens Kunstfond: Køn og komponist - helt konkret. Et seminar om kønsmæssig ligestilling blandt komponister i Danmark i relation til den musikalske fødekæde. November 2009.

Statens Kunstråds Musikudvalg: Styrkelse af de rytmiske spillesteder. Udspil fra Statens Kunstråds Musikudvalg. 8. september 2009.

Statens Musikråd: Forslag til spillestedsløvgivning. Marts 1998.

Appendiks 3. Arbejdsgruppens sammensætning

Anders Laursen, formand for Dansk Musiker Forbund

Astrid Elbek, udviklingsleder ved Det Jyske Musikkonservatorium

Jakob Brixvold, sekretariatschef for Spillesteder Dk

Leif Skov, medlem af Statens Kunstråds Musikudvalg

Steen Jørgensen, medlem af Statens Kunstråds Musikudvalg

Sekretær for udvalget: Jan Ole Traasdahl, specialkonsulent i Kunststyrelsen